Universitat Autònoma de Barcelona

2021/2022

Comportament polític

Codi: 101075
Crèdits: 6

Titulació	Tipus	Curs	Semestre
2500259 Ciència Política i Gestió Pública	OB	3	1

La metodologia docent i l'avaluació proposades a la guia poden experimentar alguna modificació en funció de les restriccions a la presencialitat que imposin les autoritats sanitàries.

Professor/a de contacte

Nom: Eva Anduiza Perea

Correu electrònic: Eva.Anduiza@uab.cat

Utilització d'idiomes a l'assignatura

Llengua vehicular majoritària: català (cat)

Grup íntegre en anglès: No

Grup íntegre en català: No

Grup íntegre en espanyol: No

Altres indicacions sobre les llengües

75%

Equip docent

Beatriz Elias Valverde

Prerequisits

L'estudiant ha d'haver adquirit de forma prèvia al desenvolupament d'aquest curs les nocions bàsiques sobre Ciència Política. Ha de poder llegir i entendre l'anglès i treballar amb facilitat amb fulls de càlcul. És molt recomanable haver superat l'assignatura Metodologia de l'Anàlisi Política.

Objectius

El curs té tres objectius fonamentals:

- Que els estudiants coneguin els elements bàsics que defineixen i caracteritzen el comportament polític i electoral en sistemes polítics democràtics.
- Que els estudiants puguin fer servir les teories i variables que expliquen com pensen i actuen els ciutadans en el terreny polític.
- Que els estudiants coneguin i puguin fer servir les principals dades i metodologies disponibles per a l'anàlisi del comportament polític.

Competències

- Analitzar el comportament dels actors polítics, tant individuals com col'lectius (partits, grups de pressió, moviments socials, etc.)

- Analitzar els processos electorals, incloent-hi campanyes, estratègies electorals dels partits, escenaris polítics i anàlisi i interpretació dels resultats electorals.
- Argumentar des de diferents perspectives teòriques.
- Demostrar que comprèn el comportament ciutadà i els valors democràtics, en particular en casos concrets de l'esfera interna i internacional
- Demostrar un bon nivell d'expressió escrita en diferents registres.
- Dissenyar tècniques per a la recollida de dades, coordinar el tractament de la informació i aplicar rigorosament mètodes de verificació d'hipòtesis.
- Emprar les diferents aportacions teòriques sobre actors i xarxes d'actors, així com les característiques de l'acció col'lectiva
- Explicar les actituds i els comportaments polítics, individuals i col·lectius, així com el procés de formació i expressió de les preferències polítiques
- Fer exposicions orals efectives i adaptades a l'audiència.
- Gestionar la distribució del temps disponible per assolir els objectius establerts per portar a terme la tasca prevista.
- Identificar els principals actors del sistema polític, examinar les seves interaccions i avaluar el seu comportament en el seu entorn i en el sistema polític, des d'una perspectiva teòrica i aplicada
- Identificar fonts de dades i fer recerques bibliogràfiques i documentals.
- Identificar i diferenciar el funcionament dels sistemes electorals
- Interpretar i utilitzar acadèmicament textos en anglès.
- Mostrar una bona capacitat per transmetre informació, diferenciant els missatges clau per als diferents destinataris.
- Sintetitzar i analitzar informació de manera crítica.
- Treballar amb tècniques quantitatives i qualitatives d'anàlisi per aplicar-les en els processos de recerca.
- Treballar autònomament.
- Treballar en equip i en xarxa, en particular en condicions interdisciplinàries.
- Utilitzar les principals tècniques de la informació i la documentació (TIC) com a eina essencial en l'anàlisi.

Resultats d'aprenentatge

1. Analitzar el comportament dels actors polítics, tant individuals com col·lectius (partits, grups de pressió, moviments socials, etc.)
2. Analitzar el processos electorals, incloent campanyes, estratègies electorals dels partits, escenaris polítics i l'anàlisi i interpretació dels resultats electorals
3. Argumentar des de diferents perspectives teòriques.
4. Demostrar un bon nivell d'expressió escrita en diferents registres.
5. Dissenyar tècniques per a la recollida de dades, coordinar el tractament de la informació i aplicar rigorosament mètodes de verificació d'hipòtesis.
6. Emprar les diferents aportacions teòriques sobre actors i xarxes d'actors, així com les característiques de l'acció col·lectiva
7. Explicar les actituds i els comportaments polítics, individuals i col·lectius, així com el procés de formació i expressió de les preferències polítiques
8. Fer exposicions orals efectives i adaptades a l'audiència.
9. Gestionar la distribució del temps disponible per assolir els objectius establerts per portar a terme la tasca prevista.
10. Identificar els principals actors del sistema polític, examinar les seves interaccions i avaluar el seu comportament en el seu entorn i en el sistema polític, des d'una perspectiva teòrica i aplicada
11. Identificar fonts de dades i fer recerques bibliogràfiques i documentals.
12. Identificar i diferenciar el funcionament dels sistemes electorals
13. Interpretar i utilitzar acadèmicament textos en anglès.
14. Mostrar una bona capacitat per transmetre informació, diferenciant els missatges clau per als diferents destinataris.
15. Sintetitzar i analitzar informació de manera crítica.
16. Treballar amb tècniques quantitatives i qualitatives d'anàlisi per aplicar-les en els processos de recerca.
17. Treballar autònomament.
18. Treballar en equip i en xarxa, en particular en condicions interdisciplinàries.

19. Utilitzar les principals tècniques de la informació i la documentació (TIC) com a eina essencial en l'anàlisi.

Continguts

Continguts
El curs s'estructura en sessions de teoria, pràctiques, seminaris i casos. Cada sessió té assignada una lectura obligatòria i una o dues lectures optatives addicionals que s'han de fer preferentment abans de la classe corresponent, indicada en el calendari. Les lectures obligatòries son la base per a la preparació dels continguts del examen.

Teoria
Es tracta de sessions centrades en aspectes conceptuals i teòrics. Es basen en la explicació del professorat sobre aspectes dels manuals de la assignatura.
- Tema 1. Participació política. Tipus de participació. Qui participa, com i per què? Conseqüències de la participació.
- Tema 2. Valors i actituds. Actituds: origen, coherència i canvi. Valors i cultura política: origen, estabilitat i canvi.
- Tema 3. Eleccions. Funcions. Eleccions de segon ordre Indicadors electorals. Canvi electoral. Campanyes electorals.
- Tema 4. L'explicació del vot 1. Posició social i vot: El model sociològic i l'escola de Columbia. La teoria dels cleavages. Classe, religió, origen i vot.
- Tema 4. L'explicació del vot 2. Valors, ideologia i vot: El model psicosocial i l'escola de Michigan. Partidisme i vot. Ideologia i vot.
- Tema 5. L'explicació del vot 3. Elecció racional i vot: Racionalitat i vot. El model espacial de vot. El vot econòmic.

Seminaris
A partir d'una lectura que s'haurà de portar preparada el dia de la classe es treballarà com s'estructura i analitza un treball d'investigació breu incidint en aspectes metodològics d'utilitat per l'elaboració del vostre treball: les preguntes, el marc teòric, les hipòtesis, el disseny de recerca, i els resultats.
- S1. Quin suport té la monarquia?
- S2. Les xarxes socials ens polaritzen?
- S3. Qui protesta?
- S4. Votar ens fa feliços?
- S5. Eleccions de segon ordre
- S6. Interpretació de gràfics

Pràctiques
En l'aula d'informàtica s'analitzaran dades sobre comportament polític operazionalitzant conceptes i testant models teòrics.
- P1. Enquestes, inferència, errors i mostreig. Tipus d'enquesta. Experiments d'enquesta. Fallen les enquestes? S'analitzaran els punts forts i els punts febles de les enquestes en l'àmbit del comportament polític.
- P2. Indicadors electorals. Utilitzant el programa Excel es practicarà el càlcul dels indicadors electorals explicats durant al tema 3 de teoria.
- P3. Explicació de vot. Es treballarà amb dades d'enquesta per construir un model de vot basat en les diferents teories del vot amb el programa estadístic.

Casos
Aplicació dels conceptes teòrics i models explicatius al anàlisis d'aspectes concrets de l'actualitat política
- C1. Gènere i comportament polític. El 8M. Causes i conseqüències de la protesta política. Identitats, prejudicis i biaxos. Recursos i motivacions. Mobilització i xarxes socials. Conseqüències actitudinals i electorals.
- C2. Populisme. Conceptualitzar, mesurar i explicar actituds complexes. Explicacions: emocions, eficàcia, greuges. Conseqüències: vot i participació.
- C3. A definir (Covid, Eleccions al mon)

Metodologia

Les sesions presencials es divideixen en cuatre tipus

-Classes magistrals en les que el professorat presenta els continguts teòrics en interacció amb els estudiants.

-Sessions d'aplicació pràctica dels contigunts teòrics a l'aula habitual (seminaris) En elles es treballa un exercici d'aplicació dels coneixements adquirits a través de les lectures i les classes teòriques.

-Sessions d'aplicació pràctica dels contigunts teòrics a l'aula d'informática (pràctiques). En elles es treballa un exercici d'aplicació dels coneixements adquirits a través de l'analisi de dades.

-Classes magistrals d'anàlisi de casos transversals en els que es treballen tant elements teòrics com d'anàlisi en interacció amb els estudiants.

Durant les activitats autònomes els estudiants hauran de preparar els materials corresponents a cada sessió tant teórica como práctica, elaborar els treballs que s'avaluaran i preparar els continguts de l'exàmen.

Nota: es reservaran 15 minuts d'una classe, dins del calendari establert pel centre/titulació, per a la complementació per part de l'alumnat de les enquestes d'avaluació de l'actuació del professorat i d'avaluació de l'assignatura/mòdul.

Activitats formatives

Títol	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Tipus: Dirigides			
Classes de pràctiques i seminaris	19	0,76	3, 9, 11, 14, 15, 16, 17, 18, 19
Classes magistrals i presentacions	36	1,44	3, 4, 8, 10, 13, 14, 15, 19
Tipus: Supervisades			
Avaluació	2	0,08	1, 2, 3, 7, 9, 10, 12, 14, 15, 17
Tutories	15	0,6	3, 9, 10, 12, 14, 15, 17, 19
Tipus: Autònomes			
Estudi de la teoria presentada a classe	30	1,2	1, 3, 9, 10, 12, 13, 15, 17, 19
Lectures obligatòries i relacionades amb les pràctiques	30	1,2	10, 11, 12, 13, 15, 17
Redacció dels exercicis pràctics	15	0,6	9, 15, 16, 17, 18, 19

Avaluació

Examen final (50%). L'examen constarà de dues parts.

Examen test amb 30 preguntes (30%).
Comentari de taula o gràfic (20%).

Pràctiques (30%). Es valorarà l'assitència i l'entrega de la feina realitzada al final de la classe. Aquestes pràctiques en cap cas seran recuperables.

Treball final (20%). Consistirá en el desenvolupament d'una de las pràctiques o de una pregunta de recerca relacionada amb el temari. Les seves característiques s'explicaran a classe.

D'acord amb l'article 117.2 de la Normativa acadèmica de la UAB, l'avaluació de l'alumnat repetidor podrà consistir en una sola prova de síntesi. L'alumnat repetidor que es vulgui acollir a aquesta possibilitat, caldrà que es posi en contacte amb el professorat a principi de curs.

Per aprovar l'assignatura caldrà una nota mínima global de 5 i tenir una nota mínima de 4 a l'examen.

Avaluació compensatòria

Si la nota de l'examen és inferior a 4 no farà mitjana amb la nota de pràctiques. L'alumne tindrà dret a l'avaluació compensatòria sempre que es donin aquestes condicions:

- Tenir una nota de 3 o més al test de l'examen.
- Tenir la nota final de pràctiques aprovada.

Activitats d'avaluació

Títol	Pes	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Examen final	50%	3	0,12	1, 2, 3, 4, 6, 7, 9, 10, 12, 14, 15
Pràctiques	30%	0	0	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19
Treball	20%	0	0	2, 3, 4, 5, 6, 7, 9, 11, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19

Bibliografia

Bibliografia obligatòria

Anduiza Perea, E., & Bosch, A. (2004). Comportamiento político y electoral. Barcelona: Ariel.
Colombo, C., Galais, C., & Gallego, A. (2012). El uso de internet y las actitudes políticas: Datos cuantitativos y cualitativos de España. Arbor, 188(756), 751-766. https://doi.org/10.3989/arbor.2012.756n4009
Enrique Hernández, Margarita Torre & Antoni-Italo De Moragas (2021) The crown: a survey about the Spanish monarchy, Political Research Exchange, 3:1, DOI: 10.1080/2474736X.2021.1938149
Guinjoan, M. (2016). Per què fallen les enquestes? Eines 27, 71-80.
Mariano Torcal, Toni Rodon & María José Hierro (2016) Word on the Street: The Persistence of Leftist-dominated Protest in Europe, West European Politics, 39:2, 326-350, DOI: 10.1080/01402382.2015.1068525
Pallarés, Riba, Fraile (2007). Variables socioestructurales y comportamiento electoral en las elecciones generales españolas. Una perspectiva evolutiva 1979-2000. Revista de Estudios Políticos, 109-158.
Penadés, A. (2015). Especial encuestas: errores, cocina y predicción. In Zoom Político 25, 1-19.
Pérez Nievas, Bonet (2006). Identidades regionales y reivindicación de autogobierno. El etnorregionalismo en el voto a partidos nacionalistas de Bélgica, España y Reino Unido. Revista Española de Ciencia Política, 15 123-161
Reif, K., Schmitt, H. and NORRIS, P. (1997), Second-order elections. European Journal of Political Research, 31: 109-124. https://doi.org/10.1111/j.1475-6765.1997.tb00768.x
Sanders, D. (1995). Behavioral Analysis. In Theory and Methods in Political Science (pp. 23-41)
Ward, G. (2020). Happiness and Voting: Evidence from Four Decades of Elections in Europe. American Journal of Political Science 64(3): 504-518

Bibliografia general

Arzheimer, K., Evans, J.,& Lewis-Beck, M. (2017). The Sage Handbook of Electoral Behaviour. London: Sage.
Dalton, R. J. (2014). Citizen Politics: Public Opinion and Political Parties in Advanced Industrial Democracies. Los Angeles: Sage CQ Press.
Dalton, R. J., & Klingemann, H.-D. (2007). Oxford Handbook of Political Behavior. Oxford: Oxford University

Press.
Verge, T. (2014). "Comportamiento político". En Ciencia Política con Perspectiva de Género. Madrid: Akal
Downs, A. 1992. "Una teoría económica de la democracia". En Diez textos básicos de ciencia política. Ariel.

Bibliografia complementària per tema

Esta bibliografia es per aprofundir en aspectes que us interessin, o en elements relacionats amb el treball.

Enquestes i experiments

Anspach, N. M., Jennings, J. T., & Arceneaux, K. (2019). "A Little Bit of Knowledge: Facebook's News Feed and Self-Perceptions of Knowledge". Research & Politics, 6(1): 1-9. https://doi.org/10.1177/2053168018816189
Sniderman, Paul M. (2011): "The Logic and Design of the Survey Experiment. An Autobiography of a Methodological Innovation", in Druckman et al. (editors), Cambridge Handbook of Experimental Political Science: 102-114. New York: Cambridge University Press.
Tormos, R. (2014). Aspectes metodològics de l'enquesta online amb experiments. Barcelona: Centre d'Estudis d'Opinió.

Participació

Dalton, R. J. (2014). Citizen Politics: Public Opinion and Political Parties in Advanced Industrial Democracies. Los Angeles: Sage CQ Press. Capítols 3 (political participation) i 4 (protest politics).
Armingeon, K., & Schädel, L. (2015). "Social Inequality in Political Participation: The Dark Sides of Individualisation". West European Politics, 38(1): 1-27. https://doi.org/10.1080/01402382.2014.929341
Font, J., Navarro, C., & Wojcieszak, M. (2012). Preferencias dela ciudadanía española sobre las formas de decisión política y sus factores explicativos. Madrid: Centro de Investigaciones Sociológicas. Capítols 1 i 2.
Gallego, A., San, J., & Cristancho, C. (2010). "La movilización política: medición y relevancia". Revista Española de Ciencia Política, 23: 113-124.
Klandermans, B., & van Stekelenburg, J. (2013). "The Social Psychology of Protest". Current Sociology, 61(5-6): 886-905.
Rodon, T., & Guinjoan, M. (2018). "Mind the Protest Gap: The Role of Resources in the Face of Economic Hardship". PS - Political Science and Politics, 51(1): 84-92.
Theocharis, Y., & Van Deth, J. W. (2018). "The Continuous Expansion of Citizen Participation: A New Taxonomy". European Political Science Review, 10(1): 139-163.
Torcal, M., Rodon, T., & Hierro, M. J. (2016). "Word on the Street: The Persistence of Leftist-dominated Protest in Europe". West European Politics, 39: 326-350.
Trujillo, M., & Gómez, B. (2016). Urnas vacias en los suburbios de las ciudades. Barcelona: Observatorio Social La Caixa

Actituds

Dalton, R. J. (2014). Citizen Politics: Public Opinion and Political Parties in Advanced Industrial Democracies. Los Angeles: Sage CQ Press. Capítols 2 (mass beliefs) 5 (values in change), 6 (issues and ideological orientations) i 12 (citizens and democratic process)
Converse, P. E. (1964). "The Nature of Belief Systems in Mass Publics". Critical Review, 18(1): 1-74.
Fernbach, P. M., Rogers, T., Fox, C. R., & Sloman, S. A. (2013). "Political Extremism Is Supported by an Illusion of Understanding". Psychological Science, 24(6): 939-946. https://doi.org/10.1177/0956797612464058
Inglehart, R., & Welzel, C. (2005). Modernization, Cultural Change, and Democracy. Cambridge: Cambridge University Press. Capítol 1 (en castellano, publicado por el CIS)
Prior, M. (2018). Hooked. How Politics Captures People's Interest. Cambridge: Cambridge University Press. Capítol 1.
Shively, W. P. (1979). "The Development of Party Identification among Adults: Exploration of a Functional Model". The American Political Science Review, 73(4): 1039-1054.
Shorrocks, R. (2016). "A Feminist Generation? Cohort Change in Gender-Role Attitudes and The Second-Wave Feminist Movement". International Journal of Public Opinion Research, 30(1): 125-145.
Romero, X. (2018). "Una opinió pública termostàtica. L'efecte de les crisis econòmiques i l'acció governamental en les preferències de polítiques públiques a Catalunya". Quaderns de l'ICPS, 1-9.
VVAA. (2015). Informe sobre la democracia en España 2015. Madrid: Fundación Alternativas. Capítol 2: "El descontento con el funcionamiento de la democracia en España"

Eleccions

Dalton, R. J. (2014). Citizen Politics: Public Opinion and Political Parties in Advanced Industrial Democracies. Los Angeles: Sage CQ Press. Capítol 7
Blais, A., & Anduiza, E. (2013). "Voter Turnout". In R. Valelly (Ed.), Oxford Bibliographies in Political Science. Oxford: Oxford University Press DOI: 10.1093/obo/9780199756223-0066
Iyengar, S., Sood, G., & Lelkes, Y. (2012). "Affect, Not Ideology". Public Opinion Quarterly, 76(3): 405-431.
Medina, L. (2015). Les eleccions al Parlament de Catalunya del 27S. Polarització en clau identitària i divisió de l'electorat. Quaderns de l'ICPS, (11), 1-11. https://www.icps.cat/archivos/Quaderns/q11_cat.pdf
Nai, A. (2020). "Going Negative, Worldwide: Towards a General Understanding of Determinants and Targets of Negative Campaigning". Government and Opposition, 55(3): 430-455. https://doi.org/10.1017/gov.2018.32
Westwood, S. J., Iyengar, S., Malhotra, N., Lelkes, Y., & Levendusky, M. (2018). The Origins and Consequences of Affective Polarization in the United States. Annual Review of Political Science, 22(1), 1-18. https://doi.org/10.1146/annurev-polisci-051117-073034

Vot

Dalton, R. J. (2014). Citizen Politics: Public Opinion and Political Parties in Advanced Industrial Democracies. Los Angeles: Sage CQ Press. Capítols 8 (social bases of party support), 9 (partisanship and electoral behavior) i 10 (attitudes and electoral behavior)
Astudillo, J., & Rodon, T. (2013). "El comportamiento electoral del votante en la mediana y las «paradojas» de la competición política española / The Electoral Behaviour of the Median Voter and the 'Paradoxes' of Spanish Political Competition". Revista Española de Investigaciones Sociológicas, 144: 3-21. https://doi.org/10.5477/cis/reis.144.3
Equipo Piedras de Papel. (2015). Aragón es nuestro Ohio: así votan los españoles. Barcelona: Malpaso. Capítols 2, 3, 4, 5, 6, 7, 9 i 10
Barberá, P. (2018). "Explaining the Spread of Misinformation on Social Media: Evidence from the 2016 US Presidential Election". APSA Comparative Politics Newsletter, 1-5.
Carmines, E. G., & Stimson, J. A. (1980). "The Two Faces of Issue Voting". The American Political Science Review, 74 (1): 78-91
Garzia, D. (2017). "Voter Evaluation of Candidates and Party Leaders". In Arzheimer, K., Evans, J., and Lewis-Beck, M. (eds.). Sage Handbook of Electoral Behavior. London: Sage. 633-653.
Johnston, R. (2015). "Election Campaigns". Sage Handbook of Electoral Behavior. London: Sage
Kinder, D. R., & Kiewiet, D. R. (1981). "Sociotropic Politics: The American Case". British Journal of Political Science, 11(2): 129-161.
Pallarés, F., Riba, C., & Fraile, M. (2007)."Variables socioestructurales y comportamiento electoral en las elecciones generales españolas. Una perspectiva evolutiva 1979-2000". Revista de Estudios Políticos, 135, 109-158.
Winter, N. J. G. (2018). Ambivalent Sexism and Election 2016. Unpublished

Programari

Jamovi i Excel